

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Szerkesztő- s kiadóhivatal:
K.-Vásárhelyt a könyv-
nyomdában, Csik-Szeredán
T. Nagy Imre szerkesztő
lakásán.

Megjelenik: vasárnap, kedden, csütörtök-
kén és szombaton.
Előfizetési díj: egy évre 6 frt, fel évre 3 frt,
negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára helyben 3 kr.

Hirdetések és nyílt-terek
árszabály szerint felvétel-
nek a kiadóhivatalban
Cs.-Szeredán és Kézdi-Vá-
sárhelyt.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel értesítjük olvasó közönségünket, hogy
előfizetéseket márczius 1-től számítva is elfogadunk.

Lapunk előfizetési ára:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-
Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy
Imréhez küldendők; vidékről legzélszerűbben posta-
utalvánnyal.

K.-Vásárhelyt, 1882. február 24.

A „Székelyföld” kiadó hivatala.

Táviratok.

— Magyar távirati iroda Budapestén. —

Krakkó, márczius 8. Tíz nihilista kivégezte-
tése elégtelenséget szült. Pétervárti a tanulók és
a rendőrség egymásra löttek.

Budapest, márczius 8. A budapesti időjelző
intézet észleletei szerint nagyobb, nappali derülésre
éjjeli borulás várható, helyenként kevés csapadék-
kal; északkeleten éjjeli dér fenyeget.

Mi ujság?

A képviselőház ülése márcz. 4-én.

A mai ülésben befejeztetett a közmunka és közleke-
désügyi minster budgetjének tárgyalása és megkezd-
tett a földmivelés, ipar- és kereskedelmi
budget feletti vita.

Wahrman Mór, előadó, röviden ajánlja a költség-
vetést elfogadásra.

Zichy Jenő gróf: A jelen tárczánál tartja elbírá-
landónak, milyen az ország fizetési mérlege. Az állam
deficitje még nem bizonyoság az ország vagyonmérle-
gének állapotára, mert ez azt tünteti fel, mit vesz be
s mit ad ki az ország a külfölddel szemben. E mérleget
szóló hozzávetőleg összeállítá az államháztartás s a
kereskedelmi forgalom adataiból. A külföldiek magyar-
országi vállalatait nem vette számításba, mert a be-
hozott tőkével egyértékű összeg haszon fejében kivi-
tetett az országból s így a vagyon-csoport a fizetési
mérleget közömbösen hagyja. De számításba veszi az
Ausztriának fizetett közös költségeket, 63 és 1/2 millió,
az államadósságok külföldre fizetett kamatait 60—70

millió erejéig, s így évenként 130—135 millió vándorol
évenként külföldre, ez összegből pedig alig 15 millió
térül meg a közös hadsereg révén, mely a csapatszál-
litásra körülbelül ennyit költ Magyarországon. A fi-
zetési mérleg deficitje tehát évenként 117—120 millió.

Legnagyobb súlyt kíván fektetni iparérdekeink meg-
védése dolgában. Itt a helyes tariffapolitika életkérdés.
Ausztriával szemben a vámközösség amúgy is jelenté-
keny veszteséget okoz nekünk, szóló azt évenként
20—40 millió forinttra teszi. Míg e közösség tart,
szóló egy más iparvédő rendszabályt ajánl, melyet a
következő határozati javaslatban kíván kifejezni:

„Az 1881-iki XLIV. törvényezikk által biztosított
adókedvezményen kívül egy újabb törvény alkotassék,
melyben hazánk ipara állandó felvirágoztatásának biz-
tosítására mondassék ki: miszerint nemcsak a honvéd-
ség, hanem a közös hadsereg teljes felszerelésének a
quóta arányában Magyarországra eső része kizárólag a
magyar ipar igénybevételével történjék: általában min-
den állami és hatósági szükséglet, valamint állami biz-
tosítékban részesülő vállalatok felszerelése, berendezése
és üzleti szükségletei kizárólag magyarhoni ipartele-
pekben szereztesse be. Ezen általános szabály alóli
kivételek pedig minden egyes esetben csak a kormány-
nak okadatolt engedélye mellett jöhetnek létre. (Ez
indítványt 265 képviselő írta alá, köztük több mint
100 kormánypárti.) Szóló a magyar ezikké dolgában
a védegytelek idejében üzöttkekhez hasonló visszaélések
elkerülése czéljából, az orsz. iparosegyesület által egy
kontrol-bizottságot kíván alkalmazni. Meleg szavakban
ajánlja minden pártnak a magyar ipar pártolását s e
czélból indítványt elfogadásra. (Élénk helyeslés a bal-
és jobboldalon.)

Szólottak még Göndöcs, Kemény G. miniszter,
Szalay és Ivánka.

A galieziai földolajról.

(Muspratt's „Technische Chemie” cz. művéből, Karl B. „Petro-
leum” czikke nyomán.)

Hogy a földolaj Galieziában előfordul, csak körül-
belől 60 év óta van biztos tudomásunk. Csak 1850-ben
következett be annak nagyobb mértékben való kiak-
názása, és műszaki feldolgozása. Az, azelőtt patakok-
ban, kútak ásásánál talált és összegyűjtött földolaj koei

és bórkenőcsnek s három-gyógyszerül használtatott. Ezen iparszak körül Prokesch, a „Kaiser Ferdinand Nordbahn“ gondnoka, és Lukaszewitz szereztek érdemet, mert ők hozták életre és juttatták érvényre. Az első 1853-ban Schreiner Ábrahám és Stierman Leib zsidó kereskedőkkel, kik a Drohobitznál talált sűrű földolaj kifőzését eszközölték, szerződést kötött, hogy a mondott pálya számára évenként 200 mázsa nyers földolajat szállítsanak; a mire aztán 8—10 egyénből álló kis társulatok alakultak, a földolaj-kútak kiaknázására. Lukaszewitz és kollégája Zeh, azon időtáján nagyobb mennyiségben tisztálták a nyers földolajat, és különösen arra készített lámpákban égették el azt, de ezen lámpák nem nagyon terjedhettek el, mivel keletlen szagot terjesztettek, és csak később juthattak a forgalomba, midőn 1853-ban jobban tisztált anyag égettetett azokban, a mikor aztán szép fehér lánggal, kormozás nélkül égtek. Midőn 1858-ban Pennsylvániában megtaláltatott a petroleum és annak világító ereje constátaltatott, Galiciában is évről évre emelkedett a termelés, és a nyers anyag tisztálására különböző helyeken gyárak alapítottak (Toch Bécsben, Heindl Ottakringen.) Lukaszewitz Borbka és Berg-Grodziskában nagyobb mérvű, eredménydús kutatásokat tétetett, a hol aztán, azon idő szerint 35 földolaj-akna munkáltatott, és 7 akna volt munka-ásatás alatt. Az egyes aknákból nyert olajak többé kevésbé silányabbak, mint a pennsylvanai kutakból nyert olajak. (Azon időben, midőn e czikk íratott, nyugati Galiciában 20, a keletiben 107, Bukovinában 27 helyen termeltetett a földolaj és a földviasz (meg ozokerit,) és Borbka Boryslaw, Drimár, és Peczeinscyn voltak a ny. Galicziai főhelyek.) Az ésszerű termelés nagy akadályául szolgált, hogy a földolaj-termelés nem tekintetik bányá, regale tárgyának, mint az arany, stb, hanem a talaj tartozéka, s a tulajdonos által, tetszés szerint, akadálytalanul eszközölhető. Épen e miatt az aknák és kútak

berendezése műszakilag a legprimitívebb és életveszélyes, s a legtöbb helyen csak a rabló-művelés folyik. Kellő mélységű fúrlyukak hiánya és közlekedési utak gyarló állapota ez idő szerint még nagy akadályt gördítenek ezen fontos iparág kifejlődése elé. A bányami-velet ésszerű kezelésén kívül, még megfelelő tőkére és derék tudományos műszaki vezetésre is szükség volna. Az említett hátrányok megszüntetése nélkül kinem kerülhető Ausztriában, a pennsylvanai és moldvai (Monostie, Okna mellett) földolajjal meglevő concurrentia. A galicziai földolaj-iparnak létezése, a tisztálásnál nyert melléktermények és hulladékok — hova-tovább nagyobb mérvben eszközölt — értékesítésének köszönhető; és hogy a fő helyeken egyszersmind a földviasz is termeltetik.

(Folytatása következik.)

Mindenféle.

— Színészeti. Váradi Ferencz színigazgató a több feljött felhívásnak engedve, a helyarákat a jövő szombaton kezdve le fogja szállítani, még pedig úgy, hogy a körszékek 70 krban és a zártkékek 50 krban állapítanak meg, a többi helyárat pedig a régiékre maradnak. Kedden, közönség hiányában, nem tartatott előadás. Bámulunk e példátlan részvétlenségen, mely e derék társulat iránt nyilvánul, hanem azt hisszük, hogy ez nem fog állandó lenni, s a közönség végre is belátja tévedését s azon nézet helytelenségét, hogy t. i. „egy szintársulat ha falúról jön, az nem lehet jó.“ Nézetünk szerint nem az határozza, hogy honnan jön egy társulat, hanem, hogy mennyit ér? Mi ismételtén a közönség pártfogását kérjük.

— Csikszentimrei Beke Ignácot f. hó 4-én este, midőn a szentmártoni vásárról ment volna haza, a csikszentimrei uton ismeretlen tettesek agyonverték. A nyomozás erőlyesen foly.

A „Székelyföld“ tárczája.

Emlébeszéd.

melyet Mikó Mihály, főispán arcképének leleplezési kegyeletos ünnepélye alkalmával mondott Madár Imre, megyei főjegyző, Csik-Szeredában, 1882. évi febr. 25-ik napján.

(Folytatás.)

Ezen, a nemzet életében új korszakot alkotó actusra felbőszültek az ármánykodó camarilla által felbujtogatott nemzetiségek, a magyar nemzetet az önvédelmi harcra kényszerítvén, a független, felelős minisztérium a Pesten ülésező honatyák közül kormánybiztosokat küldött ki apostolkodni az ország valamennyi törvényhatóságai.

Csikmegyének illetén kormánybiztos Mikó Mihály volt, ki megbízatásához képest felhívást intézett a néphez, felvilágosította, megnyugtatta a kételkedőket, helyre állította a megzavart személy- és vagyonbiztonságot.

Csikszéket a népképviselő alapján vármegyévé alakította át, a megyét felosztotta térparancsnokságokra, s ezáltal hallatlan gyorsasággal az ország védelmére 10 zászlóalj honvédet küldhetett a csatatérre. S ha-

bár a táborokban most Tekénél, majd S.-Szentgyörgy mellett megjelent, intézkedett arra nézve is, hogy ágyugolyó-öntőde, löpor-malom, kenyérsütőde, fegyver-, ruha-, szerelvén- és magtár, továbbá a sebesültek befogadására kórház állított fel Csik-Szeredában.

Gondoskodott arról is, hogy a harcztérre ment honvédek hátrahagyott családjai és mezőgazdasága az itthon maradt lakosság közbejött segélyével fenntartsák.

Mindezen irányban tett bölcs intézkedéseinek azonban véget vetett 1849. július hó végén a nyergesi csatának részünkről való elvesztése s az oroszoknak Csikba történt benyomulása, midőn kénytelen volt álrúhában vándorbotot venni kezébe.

A leigázott hazában való hosszas bujdosás, végre elfogatás s hadi törvényszékieg kimért 6 évi börtönbüntetés kiszenvéde után a bekövetkezett általános megkegyelmezés idején, 1856-ban, a börtön ajtója felnyílt s a bilincs lehullott lábairól. Josephstadi börtöni életét megörökíteni nagy gonddal irt s hátrahagyott nagybecsű naplója, mely csak rendezésre és kiadásra vár.

A hazatérő élő halottat elaggott, utána kesergő szülők s szerető testvérek ölelő karjai fogadták s lépten-nyomon kísérték a megyében csatangoló csendőrök

— **Bélyegilleték a táncvigalmak után.** A faluhelyeken többnyire ünnep- és vasárnapokon megtartatni szokott táncvigalmak után járó engedélyi bélyegilletékre nézve a pénzügyminiszter újabban a következőket rendelte el: 1. A községekben, nem nyilvános helyen, vagyis egyes lakosok magánházánál, belépti díj nélkül tartott táncvigalmak nem esnek az 1876. évi XXV. tcz. 7—13. §§-nak rendelkezései alá. 2. A 20 krt meg nem haladó belépti díj mellett nyilvános helyen vagyis korcsmában rendezett mulatságok megtarthatása iránt, tekintet nélkül arra, vajjon a szabályrendeletek értelmében külön hatósági engedély kieszközlése szükséges-e vagy nem, 1 forintnyi bélyegjeggyel ellátott kérvény nyújtandó be a községi előjárósághoz. Ezen bélyegezett kérvény benyújtására, aszerint amint a mulatság vagy egyes falusi lakosok, vagy maga a korcsmáros által rendeztetik, az illető rendezők, illetve a korcsmáros vannak kötelezve.

— **Kézdí-Vásárhelyt** az újonczozás márczius 13-án veendi kezdetét.

— **Egy elkeseredett férj.** A napokban általános derűtséget keltett K.-Vásárhelyt egy eredeti ötleteiről nevezetes fiatal férj mondása. Találkozik egyik barátjával, ki tréfásan így szól hozzá: „Nagyon csodálkozom, kedves barátom, azon hogy ily csuf ember oly szép feleséget kapott.“ — „Tudod mit, barátom? — szól a fiatal férj — ha feleségemet csakugyan oly szépnak találod, szökted el s én az utazási költségeket fedezni fogom.

Gazdaság és kertészet.

Becsebb gazdasági eszközök korhadását következő keverékkel gátolhatjuk meg: Vegyünk 50 rész gyantát, vagy szurkot, 40 rész tört krétát, 300 rész fehér, éles fővenyt, 4 rész lenolajat, főzzük össze ez anyagokat egy vas üstben s ez alatt adjunk az elegyhez egy rész

kémkedő szemei, kiknek hivatlan betolakodásától némelykor a család szentélye sem volt menthető.

A fogság alatt szétzúzott gazdasági ingóságai s adóssággal megterhelt fekvőségei rendbehozatala után 1857-ben Kááli Nagy Juliánnával házasságra lépett s 4 gyermeket nemzett.

Első sorban hazájának, azután családjának élt, melynek körében az őt bálványozásig szerető s viszont szeretett gyermekek ártatlan társaságában kereste s találta fel örömét, boldogságát, s ezért a zajos mulatságok ajtait ő felkeresni óvakodott.

Boldog családi életét megzavarta az „Unbedingte Unterwerfung“ politika végperceiben született októberi diplomának megjelenése; s majd, midőn a Kazinczy-ünnepélyre, később a nemzet nagy halottja: Széchenyi István requiemjére, mint egy varázsütésre, a megye hű fiai eldobva a rut idegent, nemzeti ruhában sereglettek egybe Csik-Somlyóra: a közvélemény azonnal sorainak élére állítja a megboldogultat, ki 1861-ben zászlót bontott s az országbirói értekezlet 8-ai szerint a Királyhágón tuli megyékkel egyöntetűleg szervezé, most már másodízben, Csikmegyét.

(Vége következik.)

veres rézfestéket, és egy rész kénsavat, keverjük össze jól és egy erős ecsettel kenjük fel. Ha a keverék igen sűrű, hígítsuk kevés lenolajjal. Ezen máz száradás után kökeménynyé lesz, melyen át a nedvesség a fa szövetébe behatolni nem képes.

A bika-borjú orrába karikát huzni következőképen lehet: Vásároljunk egy trocart (szur-csap) és canulet, mely e célra készült s a porcos orrsővény átfurása után egy csövet hagy a nyílásban. A karika megnyitattik s egyik vége a csőbe dugatik, ez azután kihuzatván a karikát maga után vonja. A karikát azután össze kell ütni és az összefoglaló csavart betenni A trocar és canule 2 frt, egy sárgaréz karika 2 frt 50 krba kerül. A borjúk fejét e művelet alatt meg kell erősíteni vagy szarvának egy csözlőphöz kötése által, vagy pedig úgy, hogy lábait összekötve hátára fordítjuk és fejét lenyomjuk. Legjobb először az első, azután a hátsó lábait összekötni, s a kötél megszorítása után fordítani hátára. A kötél vége egy csövekhez erősítendő, s míg valaki az állat fejére ül, egy más ember a karikázást végezheti. Ha trocar és canule nincs kéznél, egy tollkés pengéjét lehet az orrsővényen két egymásra függőleges irányban átszurni, úgy, hogy a két metszésvonal egy keresztet (+) képezzen, melyen a karika áttolható. Legjobb a karikázást olyankor végezni, mikor az állat lefogása még nem jár sok bajjal; legalkalmasabb e célra a 6-ik hónap. Biztonsági szempontból minden bikát karikával kellene ellátni.

A pityóka ültetésének egy új módja. Mihelyt az első hajtások kibujnak, a pityókát azonnal meg kell kapálni és gyomlálni, miáltal annak fejlődése gyorsítottván, az első kapálás után 14 nap múlva a hajtások igen szépen elősarjadznak; most mindegyik tövön csak egy inda hagyatik meg; a többiek levágatván, más helyre ültetnek el. Juliusban ezen elültetett hajtások oly erősek lesznek, mint a többiek, s októberben az így szétültetett hajtások alól ép oly szép hajtások ásatnak ki, mint a többiből. Ezen kísérlet alapján meg lehet próbálni a nagyobb mennyiségű pityókahajtás átültetését, mert így nemcsak hogy félmennyi ültetni való pityóka szükséges, hanem sok költséget is lehet vele megkimélni, mert a hajtások kiszedése és átültetése nem kerül annyi munkába, mint az ültetés.

Kérdések és válaszok.

Ezen rovat alatt a gazdaközönség érdekében bármínő, a gazdasági szakmába vágó kérdéseknek állandó tért nyitunk s azokra választ eszközölünk. Az e rovatban közlendő kérdéseket és feleleteket egyszerű névaláírással kérjük a szerkesztőséghez beküldeni, habár közzétételük az illető kívánsága szerint név vagy betűjegy alatt is történhetik. Feleletek adásánál kérjük mindig lapunk azon számára hivatkozni, melyben a kérdés közöltetett.

A „Székelyföld“ szerkesztősége.

*

Kérdések.

2) E tavaszon több, magról nevelt körisfa-csemetét, továbbá alma- és körte oltványokat szándékoztam állandó helyeikre kiültetni; nagy szolgálatot tenne nekem valaki, ha az ültetés idejére s az ültetésnél követendő legegyszerűbb eljárásra nézve utasítást adna. 4.

3) Pár év óta a szeredai gazdászati iskola birtokán igen dús löherét látok termelni; nekem is szándékomban van tanórkomban egy darab 2 vékás földesekét löherével bevetni, tehát igen szeretném, ha a tisztelt gazdászati tanár ur felvilágosítást adna, hogy honnan vehetnék leghamarább jó magot? És még azt is szeretném, ha az újságba kiírná, hogy hogy kell és mennyit kell vetni? (Az illető bizonyosan szívesen megadja a kívánt választ. Szerk.) *Egy köd alatti gazda.*

4) Tavasztól kezdve az egész időnyre két—három, esetleg négy téglavetőre volna szükségem. Kérem a lapok olvasóit, hogy ilyen foglalkozásu munkaerőket utasítsanak Csik-Szeredába a szerkesztőséghez.

PIACZI ÁRAK.

		K.-Vásárhely márczius 2.	
		frt	kr
Héctoliter	Buza (tiszta)) legszebb	9	—
	) közepes	8	—
	) gyöngébb		
	Buza (vegyes)	7	—
	Rozs) legszebb	5	80
	) közepes		
	Árpa) legszebb	5	—
	) közepes		
	Zab legszebb	3	30
	) közepes		
Kiló	Törökbüza	5	10
	Kása	12	—
	Borsó	7	—
	Lenese	10	—
	Fuszulyka	5	—
	Lenmag		
	Burgonya	2	—
	Marhahús		40
	Disznóhús		44
	Juhhús		—
	Faggyu		32

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értékek-tőzsdén.

Márcz. 3.

Magyar aranyjárdék	118.75
Magyar vasuti kölesén	131.50
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	89.—
M. keleti vasuti államkötvény II. kibocs.	107.—
M. keleti vasuti államkötvény 1876. évi	93.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
M. földtehermentesítési kötv. záradékkal	95.50
Temes-bánati földteherment. kötvény	95.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	95.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	95.75
Horvátszlavon földteherm. kötvény	—
Magyar szőlődézmaváltási kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölesén	116.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109.75
Osztárk járadék papirban	75.—
Osztárk járadék ezüstben	96.—
Osztárk járadék aranyban	92.75

1860. államsorsjegyek	128.—
Osztárk-magyar bankrészvény	814.—
Magyar hitelbank-részvény	304.50
Osztárk hitelintézet-részvény	306.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.62
20 frankos arany	9.51
Német birodalmi márka	58.70
London (2 havi váltókért)	120.40
Magyar papírrajadék	86.75

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre,

Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Sz. 5—1882.

Árverési hirdetemény.

Alólírt kir. közjegyző, mint birói kiküldött, a csikszeredai kir. Járásbiróságnak 188—1882. sz. megbízása folytán, ezennel közzé teszi, hogy a csikszeredai kir. Törvényszéknek 1882-ik évi 390—1882. számú végzésével, ügyvéd Gál Endre által képviselt csikszent-királyi Ehedý Janka férj. Potoczky Antalné, felperesnő részére, **Erdő András**, alperes ellen, 2400 frt váltótőke és járulékal erejéig biztosítási végrehajtás folytán lefoglalt ingóságoknak, árverés útján leendő eladása, elrendeltetett és annak Csik-Szeredában 246. ház-szám alatt levő bolti helyiségében leendő megtartására határidőül 1882-ik évi márczius hó 15-ik napján délelőtt 9 óra tűzetett ki, mikor a bíróság lefoglalt vegyeskereskedési árucikkek: öz. medvehőr, bolti állványok, áruasztalok, összegyűjtött rongy, csont és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a menyiben részökre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbségi bejelentéseiket az árverezés megkezdéséig alólírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Csik-Szeredában, 1882. márcz. 6-án.

Baktsi Gáspár,

kir. közjegyző.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.